

LỰC ĐẨY CHO VÙNG ĐBSCL PHÁT TRIỂN

Thứ tư, 06/07/2016 21 giờ 09 GMT+0

ĐBSCL với thế mạnh là sản xuất, xuất khẩu lúa gạo, trái cây và thủy hải sản. Nhưng thu hút vốn đầu tư, nhất là đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) vào nơi đây còn ít. Do vậy, cải thiện môi trường sản xuất kinh doanh, cải cách thủ tục hành chính, tăng cường liên kết vùng nhằm nâng cao khả năng thu hút đầu tư đang được các địa phương xem là lực đẩy cho vùng phát triển.

* Tiềm lực lớn

ĐBSCL đóng vai trò thiết yếu cho sự phát triển của Việt Nam nói chung và an ninh lương thực của khu vực khi sản xuất đến 50% tổng sản lượng lúa gạo quốc gia, 70% sản lượng thủy sản nuôi trồng của cả nước; chiếm 90% tổng sản lượng gạo xuất khẩu của cả nước, 1/5 lượng gạo thương mại toàn cầu. Các vùng đất ngập nước và các vùng cửa sông của ĐBSCL là nguồn đa dạng sinh học quan trọng, vựa lúa lớn nhất của Việt Nam. Theo báo cáo của Bộ Kế hoạch và Đầu tư, năm 2015, ĐBSCL được đầu tư 6 dự án sử dụng nguồn vốn ngân sách Nhà nước với tổng vốn 2.600 tỉ đồng; 7 dự án sử dụng vốn trái phiếu chính phủ với tổng vốn trên 18.000 tỉ đồng; 6 dự án sử dụng vốn ODA (Hỗ trợ phát triển chính thức) với tổng vốn trên 41.000 tỉ đồng. Ngoài ra, ĐBSCL còn kêu gọi xã hội hóa và đã hoàn thành 3 dự án với tổng vốn gần 5.000 tỉ đồng; đang triển khai 7 dự án theo hình thức BOT (xây dựng – vận hành – chuyển giao) với tổng vốn gần 23.000 tỉ đồng. Đến nay, ĐBSCL thu hút được 1.205 dự án FDI còn hiệu lực với tổng vốn đăng ký khoảng 18 tỉ USD.

ĐBSCL có rất nhiều tiềm lực phát triển kinh tế, đặc biệt ngành sản xuất và chế biến nông sản. Trong ảnh: Tỉnh Long An quảng bá các loại nông sản xuất khẩu.

6 tháng đầu năm 2016, tổng kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của vùng ĐBSCL đạt 5,9 tỉ USD, tăng 4,5% so với cùng kỳ 2015. Thị trường xuất khẩu nông thủy sản có nhiều tiến triển, ngoài việc duy trì thị phần tại các thị trường truyền thống, các địa phương trong vùng còn mở rộng đến các thị trường tiềm năng khác. Đặc biệt, nhiều loại trái cây của vùng hiện đã vào được nhiều thị trường quốc tế. Vừa qua, Việt Nam đã ký kết và kết thúc đàm phán nhiều hiệp định thương mại tự do quan trọng, kỳ vọng sẽ giúp cho ĐBSCL mở rộng thị trường xuất khẩu. Tại thị trường nội địa, các địa phương trong vùng nỗ lực thực hiện các hoạt động kết nối cung cầu, nhằm kết nối giữa vùng sản xuất với hệ thống phân phối. Theo đó, định hướng phát triển các sản phẩm nông nghiệp của vùng ĐBSCL là tiếp tục sử dụng có hiệu quả quỹ đất trồng lúa, tăng diện tích luân canh lúa – màu và lúa – thủy sản; xây dựng các vùng chuyên canh, sản xuất nông nghiệp công nghệ cao, áp dụng khoa học kỹ thuật vào sản xuất, chế biến, kiểm nghiệm nông sản; chuyên chăn nuôi nhỏ lẻ sang tập trung, tăng cường kiểm soát dịch bệnh; nuôi trồng thủy sản phù hợp với tác động của biến đổi khí hậu và nhu cầu thị trường.

Ngoài ra, ĐBSCL có lợi thế với hơn 700km bờ biển, có nhiều bãi biển đẹp cùng hệ thống sông ngòi, kênh rạch, vườn trái cây đã làm nên những cảnh quan đẹp, các khu dự trữ sinh quyển, vườn quốc gia, khu bảo tồn tự nhiên và tài nguyên du lịch sinh thái. Vùng còn lưu giữ các nền văn hóa của các dân tộc Kinh, Hoa, Khmer... Cùng đó, hệ thống cơ sở hạ tầng phục vụ du lịch được quan tâm đầu tư, nhất là 2 sân bay quốc tế Cần Thơ và Phú Quốc, mang lại thuận lợi cho phát triển du lịch. Trong 10 năm qua, lượng khách du lịch đến vùng ĐBSCL tăng bình quân 11%/năm. Riêng năm 2015, cả vùng đón trên 1,8 triệu lượt khách quốc tế và trên 18 triệu lượt khách nội địa.

Ông Trần Hữu Hiệp, Ủy viên chuyên trách Ban Chỉ đạo Tây Nam bộ, nhấn mạnh: "ĐBSCL không chỉ là vùng trọng điểm sản xuất lương thực, trái cây, nuôi trồng, đánh bắt thủy, hải sản của cả nước mà còn là vùng nông sản lớn trong mạng lưới sản xuất toàn cầu, có tiềm năng, thế mạnh phát triển công nghiệp năng lượng, công nghiệp thực phẩm và phát triển du lịch đặc thù miệt vườn, sông nước Mekong. Tuy nhiên, hạ tầng giao thông, thủy lợi, chất lượng nguồn nhân lực của vùng còn hạn chế, kinh tế vùng phát triển chưa bền vững, chất lượng hiệu quả sức cạnh tranh còn thấp, nông dân đứng trước nhiều thách thức do biến đổi khí hậu, chuyển từ sản xuất ra nhiều sản lượng nông sản phải làm ra nhiều giá trị lợi nhuận từ nông sản; thách thức từ "nông dân" truyền thống sang "doanh nhân nông nghiệp hiện đại". Nhưng, trở ngại và thách thức cũng là cơ hội của các nhà đầu tư trong và ngoài nước, nỗ lực vươn lên của các chính quyền, người dân ĐBSCL nếu đồng tâm hiệp lực liên kết hợp tác thực hiện một chiến lược phát triển nhiều khát vọng cho thời kỳ mới".

*** Cộng sinh cùng phát triển**

Thời gian qua, chính quyền các cấp trong vùng ĐBSCL luôn quan tâm, tạo điều kiện và thu hút đầu tư trong và ngoài nước. Tuy nhiên, nhiều ý kiến cho rằng, vốn

FDI vào vùng ĐBSCL còn thấp, thương mại giữa ĐBSCL với TP Hồ Chí Minh vẫn còn khiêm tốn, du lịch chưa kết nối được nhiều tour, tuyến. Một trong những nguyên nhân quan trọng là sự liên kết vùng kém, không tạo ra sức mạnh tổng hợp để có những đột phá chiến lược phát triển kinh tế xã hội. Ông Nguyễn Ngọc Thanh Chung, Giám đốc Công ty TNHH TM Đầu tư và Phát triển Phú Hưng (TP Cần Thơ), cho rằng: "Chính sách hỗ trợ cho các doanh nghiệp đầu tư chưa thống nhất và còn nhiều bất cập. Bên cạnh đó, việc liên kết vùng chưa có căn cơ, bài bản mà thể hiện bằng sự phân công tùy theo thế mạnh của từng địa phương. Tôi cho rằng, để đẩy mạnh sự liên kết giữa các địa phương ĐBSCL và giữa vùng ĐBSCL với TP Hồ Chí Minh cần phân công nhiệm vụ cụ thể, phát triển cho từng địa phương và lấy trọng điểm là TP Hồ Chí Minh. Trong đó TP Hồ Chí Minh sẽ tập trung vào lĩnh vực công nghệ cao, công nghiệp hỗ trợ, tài chính, ngân hàng. Các lĩnh vực sản xuất, gia công giản đơn cần phân bổ đưa cho các địa phương ĐBSCL. Như vậy, TP Hồ Chí Minh sẽ giảm được áp lực dân số cơ học, đồng thời các địa phương ĐBSCL giải quyết được việc làm cho người lao động".

Theo nhận định của nhiều chuyên gia, hiện nay ngành du lịch ĐBSCL còn thụ động, sản phẩm du lịch kém đa dạng. Do vậy để thu hút đầu tư, phát triển ngành du lịch, các tỉnh nên dựa vào lịch sử hình thành vùng đất, lợi thế để thực hiện chuyên môn hóa, tránh trùng lặp. Ông Trần Hùng Việt, Tổng Giám đốc, Công ty du lịch Sài Gòn (Saigontourist), cho biết: "Saigontourist luôn xác định vùng ĐBSCL là thị trường lớn, góp phần quan trọng trong tiến trình phát triển của Tổng Công ty. Thực tế, kết nối giữa các địa phương trong vùng còn thiếu chặt chẽ. Chính vì vậy, các sản phẩm du lịch còn trùng lặp, chưa thật sự phát huy được nét đặc sắc. Bên cạnh đó, việc quảng bá, tiếp thị, xúc tiến các sản phẩm du lịch còn nhiều hạn chế, thiếu chuyên nghiệp. Trong xây dựng các sản phẩm du lịch cần quan tâm đến những đóng góp ý tưởng của cộng đồng doanh nghiệp. Để sự hợp tác được tốt, trong liên kết các địa phương cần xây dựng cơ chế thống nhất và phù hợp; tạo điều kiện cho nhiều thành phần kinh tế cùng tham gia khai thác".

Tại hội nghị Xúc tiến Đầu tư, thương mại, du lịch vùng ĐBSCL – TP Hồ Chí Minh, ông Nguyễn Thành Phong, Chủ tịch UBND TP Hồ Chí Minh, cho rằng: "Chính quyền TP Hồ Chí Minh cam kết tiếp tục cùng với các tỉnh, thành vùng ĐBSCL, các bộ ngành trung ương nỗ lực cải thiện môi trường đầu tư, tạo điều kiện thuận lợi và hỗ trợ doanh nghiệp phát triển sản xuất kinh doanh. Chương trình Hợp tác kinh tế toàn diện giữa ĐBSCL và TP Hồ Chí Minh là hoạt động liên kết kinh tế mở nhằm tạo cơ hội đầu tư cho các doanh nghiệp tại vùng kinh tế phía Nam. Những năm qua, nhiều giải pháp đã được các địa phương triển khai, đặc biệt trong lĩnh vực sản xuất lương thực, chế biến nông thủy sản, trái cây,... đã và đang góp phần quan trọng mang lại hiệu quả kinh tế khả quan cho các địa phương trong khu vực. Việc liên kết giữa TP Hồ Chí Minh và vùng ĐBSCL, khu vực đóng góp 18,5% GDP cả nước, là định hướng đúng đắn và lâu dài"..

Bài, ảnh: Nam Hương

Tại Diễn đàn "Vì ĐBSCL thịnh vượng và thích ứng với khí hậu", Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đã chỉ ra các nguyên nhân khiến nền kinh tế của vùng đạt được kết quả chưa xứng với tiềm năng. Đó là: Thiếu sự liên kết một cách hiệu quả giữa các tỉnh; vẫn còn tình trạng tỉnh nào biết tỉnh đó, thiếu kế hoạch liên kết vùng để hỗ trợ nhau cùng phát triển. Việc kêu gọi đầu tư phát triển công nghiệp gặp khó khăn vì thiếu các điều kiện như xa nguồn năng lượng, suất đầu tư xây dựng lớn do xa nguồn cung cấp nguyên vật liệu; một số địa phương đã phát triển được ngành may mặc, da giày (ngành trước đây tập trung chủ yếu tại TP Hồ Chí Minh và các tỉnh lân cận), giải quyết được một phần lao động nhưng giá trị gia tăng thấp, các nhà đầu tư chủ yếu khai thác nhân công giá rẻ và hưởng các ưu đãi. Chưa có chiến lược phát triển công nghiệp phù hợp, tương xứng với thế mạnh của vùng ĐBSCL; ngành chế biến thủy hải sản tuy có nhiều tiến bộ nhưng vẫn thiếu những cách làm mới, hiện đại, sáng tạo, chưa biết cách tối ưu hóa chuỗi sản xuất.